

„Po telegrafu to ni mogoče, dragi. Saj boste vi imeli kake druge, ki odpro sobo, sicer bo treba iti po ključarja.“

„Ne bo treba! Jaz imam od vseh stanovanj po dvojne ključe, da si najemniki lahko pomagajo, če kateri po naključju svoje zgubi.“

„Tedaj odprite, prosim, in bodite priča, da bomo vse tako sabo vzeli, kakor bomo našli.“

Gospodar gre po ključe in odpre in jaz vstopim z dvema civilno oblečenima policijskima agentoma. Po sobah je vse lepo pospravljeno, omare in miznice zaklenjene.

„Je hišno orodje njegovo?“ prašam nazočega gospodarja.

„Ne! Le uni dve škrinjici, ki stojite tam v kotu. Vse drugo je moje.“

„Tedaj bo treba vse odpreti, da vzamemo ven, kar je njegovega, in spravimo v škrinjici.“

Gospodar se malo obotavlja, a ko mu zagotovim, da bom plačal škodo, če se je pri odpiranju po ključarji kaj zgodilo, privoli in pošlje po ključarja. Po omarah in mizah ne najdemo družega, nego nekoliko obnošene obleke, nepopisanega papirja ter časnikov. Vse to zložimo in zvežemo skup in odpravimo z zaklenjenima škrinjama skup v mojo pisarno. Tu dam odpreti tudi škrinji, a v njih je le nekaj knjig in novejših obleke, družega nič. Temu se nisem posebno čudil, ker sem vedel že naprej, da je hudodelnik vničil vse, kar bi utegnilo le količkaj kazati sled za njim. Vendar ukažem vse to shraniti. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* Čudne vremenske prikazni. Ko po večem delu našega cesarstva vlada sedanjemu času primerno vreme, se bere o tako silnem deževju prve dni tega meseca na Českem, da je reka Laba (Elbe) velike povodnje včinila v Pragi in več družih krajih. Vrh povodinj pa je v Pragi in v okolici 8. t. m. skor z jasnega neba grmeti in bliskati se začelo kakor poleti, potem pa je s silnim viharjem snežilo. Prav tako je bilo tudi na Dunaji. In čudno! tudi na Kranjskem v Mokronogu (drugej menda nikjer) je 7. dne t. m. grmelo in treskalo kakor poleti. 9. dne t. m. pa je padlo na Semeringu in poleg južne železnice še dalje v gornjem Štajarskem snegá za čevelj na debelo.

* Pater Sechi, eden najslavnejših zvezdoznancev, je nedavno umrl v Rimu. Rojen leta 1818. v Reggiji je stopil v samostan jezuitov, postal profesor fizike in matematike in spisal mnogo naravoznanskih knjižic, posebno preiskave o solncu in nepremičnih zvezdah; najimenitnejše njegovo delo pa je „Le soleil“, ki je v Parizu leta 1870. na svetlo prišlo, v katerem preiskuje solnčne maroge in solnčna mraknenja. Zapustil pa je nedovršeno delo o „kemiji solnca“.

* Največi bogatini sveta dandanes so: Amerikanec Makey, Rothschildi, Amerikanec Jones in Angleški vojvoda Westminsterski. Premoženje Amerikanca Makey-a se ceni na 1100 milijonov mark (marka je 50 krajc. po našem denarju) z 25 milijoni gold. letnega dohodka, — Rothschildovo na 800 milijonov mark z 20 milijoni gold. letnega dohodka, — Jonesovo na 400 milijonov mark z 10 milijoni gold. letnega dohodka, — vojvoda Westminsterskega na 320 milijonov mark z 8 milijoni gold. letnega dohodka.

* Tako grozna lakota je v Kini, da glavar dežele Honan samo v tej deželi stradajoče ljudi šteje na 2 milijona, za katere se vsak mesec 300.000 pikul rajža potrebuje samo zato, da glada (lakote) ne mrjó. Z

vsem denarjem, ki ga je vlada za nakup živeža dovolila, pa ni bilo mogoče do sedaj več kupiti, kakor 140.000 do 150.000 pikul rajža. — Tem revežem bi pač lahko zdatno pomagali gori imenovani bogatini.

Naši dopisi.

Iz Gradca 6. marca. — Kakor drugi škofje, tako je tudi naš prečastiti knezoškof Zwerger razposlal o začetku pôsta pastirski list vernikom svojim in duhovščini svoji. Da liberalni brezverci to škofovo pismo pisano gledajo, nam bode verjel vsakdo, če mu povemo, da — poleg postnih predpisov — z gorko besedo razlaga važnost volitev za deželni zbor. Blagi gospod vé in vidi, kako vse žile napenjajo liberalci, da bi od Bismarka osnovani „kulturkampf“ tudi v Avstriji čedalje bolj prodiral in katoliško vero uničil, kajti „boj, napovedan naši veri“, to je „kulturni boj“. Viši duševni pastir, ki ima skrbeti za duševni in telesni blagor svojih ovčic, ne sme tedaj prezreti nobene prilike, da bi glasú svojega ne povzdignil za opomin, naj čujejo, da društvo človeško ne trpi škode. Tako je storil naš prečastiti gospod knezoškof. Volitve deželnih poslancev za deželni zbor Štajarski so bile razpisane, ko je za pustni čas začel zlagati pastirski list. Srce ga je tedaj gnalo, za predmet te okrožnice izbrati si govor o veliki pomembni volitev pravih mož za deželne poslance. Zato vsacega, bodi si kakoršnega koli stanú, svetnega ali duhovnega, kliče na volišče, rekoč: „voliti poslance ni samo le važna pravica, ampak tudi sveta vestna dolžnost vsacega, kdor ima to pravico. Od volitev pravih mož ni samo odvisna svetna, ampak dandanes tudi večna sreča; le, če takih mož večina sedi v zborih, se bode povrnil blagoslov Božji, ki nas je povsod zapustil tako, da čedalje globokeje gazimo v nadloge in revščine.“ — To so krepke, pa tudi resnične beseda našega škofa, ki ne spada v vrsto nekaterih svojih kolegov, katerim so volitve le posvetna reč, v katere se duhovščina celó mešati ne sme! Se vé, da taki glasovi izvirajo le iz ust onih škofov, ki so od glave do nog vladni možje ali kakor se dandanes imenujejo „ces. kralj. škofje“, kateri vladi, če tudi njenih načel ne odobrujejo, nočejo sitnosti delati s tem, da bi duhovščina pospeševala volitev vladi nasprotnih kandidatov. Pomenljiva je tedaj beseda prečastitega našega škofa, ki jo nahajamo v pastirskem listu, da volitev se udeležiti ni le pravica, temveč dolžnost tudi vsacega duhovna, ki ima volilno pravico.

V Gorici 10. marca. — Dežja potrebujemo! To ni morebiti posebno zanimivo za čitatelje „Novic“, a toliko važnejše za nas. — „Kórsa“ pretekli torek ni bila prav živahna. Ljudi se zbere vsako leto veliko na Travniku, ali nekdanjih „kôrs“ Goriških ni moč več oživiti. Ne grá, ne grá! — Jaz si moram glavo lomiti, ako hočem kaj novic skup spraviti za „Novice“ — taka suša je v Gorici; drugim pa neki zmanjkuje prostora za — prazno slamo. Hočem reči, da — potem, ko nas leto in dan že osrečuje dnevnik „Goriziano“ — začel bode odsihmal tudi „L' Isonzo“ izhajati kot dnevnik. Evviva il progresso! Naši Goriški časnikarji so, kakor kmetje z zvonovi. Če imajo v eni vasi nove, velike, ubrane zvonove, hočejo jih koj imeti tudi sosedje po družih vaseh. Razloček med kmeti in gospodi časnikarji je le ta, da zvonilo na kmetih je navadno ubrano, časniki pa so sicer včasih veliki ali ubrani le na eno plat — liberalno namreč in negativno. „Isonzo“ bo tedaj izhajal vsak dan. Preselil se je iz Pater nolli-eve tiskarne v Seitz-ovo. — V seji našega mest

nega starešinstva od 2. t. m. se je potrdil načrt o lepšav krog Velike cerkve, o katerem sem že parkrat pisal. Stroški bodo znašali čez tritisoč gold. Pa ne, da bi municipij vse plačal; — prevzv. nadškof so dali 1000 gl., nekaj bode dala cerkev, ostalo se poravná po radovoljnih doneskih. Novi farovž pred cerkvijo je vendar enkrat dodelan in to spomlad pojdejo kôrni vikarji vanj stanovat. — Tisti odbor, ki je uni dan nabiral doneske za mrtvaško opravo v prvostolni cerkvi, ko je bila tridnevnik za rajnc. papeža, podaril je večidel črnega platna cerkvi, katera ni dosedaj nič tacega imela. Ker je nekaj denarja še ostalo, ustanovil je odbor eno večno mašo za Pija IX. — Za mestno kopališče je starešinstvo v isti seji likvidiralo 29.765 gld. — Preteklo zimo ni imelo kopališče skor nič opravi.

Novomesto 8. marca. — Žalostna novico imam danes naznaniti „Novicam“, da nam je nemila smrt vzela obče spoštovanega kanonika in okrajnega šolskega nadzornika gosp. Karola Legata, bivšega ravnatelja Ljubljanske normalke in preparandije. Več časa je bolehal z znamenji zmešane pameti, dokler ga ni previdnost Božja 5. dne t. m. rešila trpljenja. Naj v miru počiva blagi mož!

Iz Kilovč 8. marca. (Odgovor na poslano g. Antona Žnidaršiča, poštarja na Premu, v 8. listu „Novic“ od 20. febr. t. l.) Kar debelo sem gledal, ko sem dobil „Novice“ od 20. februarja t. l. „Na“, sem si mislil, dandanes človek res ni pred nobeno rečjó varen. V starih letih še utegne priti v časnike, a ne da bi vedel, zakaj in kako.“ Ker ste, drage „Novice“, v svojih predalih dale prostor napadu gosp. Ant. Žnidaršiča na mojo Vašim bralcem gotovo malo znano osebo, se nadjam od znane Vaše pravicoljubnosti, da boste imele še kak prostorček tudi za obrambo žaljenega Vašega večletnega bralca in naročnika. — Gosp. Žnidaršič je govoril o predpustnem času, naj govorim jaz o postnem času, tedaj resno. Zato naj ga najprvo vprašam: zakaj se je tako hudó ravno v mene zakadil? Ali sem mu ženitev razdrl jaz? Se ni marveč razdrla po nekem pismu iz Ljubljane? Čemu tedaj razliva svojo jezo nad menoj in mojo hišo? Saj ga je deklé, katero je snubil, po onem pismu samo od sebe popustilo, ker ga že tako maralo ni. O krivih potih toraj od moje strani niti govorjenja ni. Čudim se le, kako da gosp. Žnidaršič svoje umazano perilo pred vsem svetom razobeša. — Kar se tiče mojih sivih las, mislim, da so mi postali sivi v časti; naj le gosp. Žnidaršič gleda, da bo tudi pri njem tako. Naj misli na preroka Elizeja in poredne fantaline. Moja hiša je mirna; mi živimo med sabo in z vsem svetom v miru; ne dajemo nikomur povoda za pritožbe, tedaj tudi njemu ne. Žuganje z „drugo bakljo“ je tedaj res smešno. Naj jo gosp. Žnidaršič prižgé rajši sebi, da bo njegova pošta bolj v redu, vsaj kar se tiče časnikov. — K temu odgovoru sem bil prisiljen zavoljo svoje časti, sklenem ga pa z zagotovljenjem, da se na tem potu z gosp. Žnidaršičem ne bom dalje pričkal — že iz spoštovanja do častitih bralcev „Novičnih“, katerim s takim „domačim prepirom“ menda kar nič ni vstreženo. *)

Anton Valenčič,

mlinar in posestnik v Kilovčeh.

Iz Vipave 10. sušca. — Ker dopisniki radi svoje dopise pričnó z vremenom, naj pričnem tudi jaz svojega. Po dolgotrajnem lepem pomladanskem vremenu nastopilo je sinoč deževno vreme, da naš Čaven ima danes celo belo kučmo na glavi. Bog daj, da kaka

*) „Novice“ po tem razjasnilu obžalujejo, da so vzele neopravičeno „poslano“ v svoj list. Vred.

nevihta ne vniči nade našemu zeló zeló ubožanemu kmetiču! Še par tacihi slabih letin, in naš kmet je popolnoma siromak. — V okolici ste se v kratkem dve nesreči pripetili. Mlado dekle v Podragi je neslo škaf vode, prime jo slabost — zgrudi se in izdihne za vselej. — Pred nekaj dnevi pa je pogorel hlev nekemu kmetu nad Križno goro in na pogorišči so našli tako osmojenega človeka, da se prav ne vé, kdo je bil; sodi se, da je bil nek znan berač iz trga, ki je na senu prenočeval ter tako žalostno končal življenje. — Zdaj pa še eno smešno a resnično. Pred nekaj časom pride tihotapec k premožnemu, a skopemu gospodu, ter mu ponudi več kosov sladkorja (štôkov cukra) na prodaj. Gospod pogleda pri vrhu klobuke; blagó vidi lepo, cena je nizka, — hajd! in kupčija je bila sklenjena. Gospod plača, tihotapec odide. Ko pa kupec en klobuk popolnoma odviije, vidi, da je bilo le za 1 kilo sladkorja na vrhu, drugo pa — les, in tako je bilo pri vseh klobukih. Prevarjeni pošlje za tihotapcem; al zastonj — zginil je ko kafra. — Nauk naj si vzame vsak iz te dogodbe. Vendar se pa človeku čudne misli vrivajo o tem, kako li je mogoče tihotapcem toliko blagá iz Trsta izmuzniti pri obilni finančni straži? In ali se kontrabantija nikakor ne dá zabraniti, ki trgovstvu, ki obilne davke plačuje, toliko škode dela?

Iz Ljubljane. — Kakor po vsem cesarstvu, tako je tukaj smrt ljudomilega nadvojvode Franca Karola srčno milovanje probudila. V nedeljo so se deputacije deželnega in mestnega zastopa, družbe kmetijske in zbornice kupčijske, ravnateljev tukajšnjih šol itd. podale do namestnika c. kr. deželnega predsedstva, razodet mu sočutje o žalostni dogodbi. Vladni svetnik vitez dr. Schöppl je zagotovil deputacije, kar brž o tem poročati presv. cesarju. — Včeraj ob 10. uri dopoldne pa je v stolni cerkvi bila slovesna črna maša po preblegem umrlem nadvojvodu.

— Novi c. kr. deželni predsednik gosp. vitez Kálinapl. Urbanov je v soboto na Dunaji navadno prisego storil o svoji novi službi in utegne že ta teden v Ljubljano priti.

— (V seji družbe kmetijske 10. dne t. m.) je gosp. predsednik baron Wurzbach pred vsem pozval odbornike, naj se izmed njih podá deputacija k voditelju c. k. deželne vlade izrazit milovanje o smrti gosp. nadvojvode Franca Karola, ki je bil tako spoštovan in ljubljén v palačah visoke gospôde, kakor v bornih kočah priprostega kmeta. Poziv gosp. predsednika se je izvršil koj po končani seji. — Obravnave današnje seje, pri kateri sta bila pričujoča gospoda zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora, je začel dr. Jan. Bleiweis z berilom dopisa od 28. t. l., v katerem sl. ministerstvo kmetijstva družbi kmetijski naznanja, da je z živahnim zadovoljstvom na znanje vzelo prizadevanje družbe kmetijske za povzdigo domače živinoreje, in centralni odbor pozivlja, naj mu pové, ali želi, da v zadnjem družbenem občnem zboru sklenjeni načrt postave za vzdrževanje plemenskih bikov naj pride kot vladna predloga v prihodnji deželni zbor Kranjski. Po dalji razpravi je obveljal enoglasno predlog dež. glavarja viteza Kalteneggerja: naj odbor družbe kmetijske sl. ministerstvo naprosi, da izroči navedeno postavo kot vladno predlogo prihodnjemu deželnemu zboru, ob enem pa naj jo centralni odbor po sklepu zadnjega občnega zbora izroči tudi deželnemu odboru, da jo on prinese v prihodnji deželni zbor, ako bi se primerilo, da bi načrtana postava ne prišla kot vladna predloga v zbor. — Potem se je začela obravnava o tem, za katere zadeve naj družba kmetijska državne podpore prosi ministerstvo kmetijstva za leto 1879. Poročevalec o tej zadevi je bil dr. Poklukar.

— (Iz seje deželnega odbora 9. dne t. m.) Služba vrtnarskega pomočnika na vino- in sadjerejski šoli na Slapu se je podelila bivšemu učencu te šole Josipu Urbančiču. — V okrajni šolski svet Logaški je bil izvoljen Alojzij Pogačnik, trgovec v Cerknici. — Predlogu pomnoženega krajnega in okrajnega šolskega sveta, da se učitelju Karolu Krištofu iz Planine definitivno podeli učiteljska služba na ljudski šoli v Bavti vasi je deželni odbor pritrdil.

— V nedeljo popoldne smo v slovesnem sprevodu na pokopališče spremili truplo 8. dne t. m. v 65. letu svoje starosti umrlega gosp. Karola Melcerja, c. k. gimnazijskega profesorja v pokoji. Bil je ranjki, po pravici rečemo, občespoštovan možak, ki ga je svoje dni tudi šolska mladina rada imela, kateri je bil bolj prijatelj nego mučitelj. Leta 1851. je bil vrednik slovenskega uradnega „Ljubljanskega časnika“. Bodi mu zemljica lahka!

— („Petrograd in Plevna“) se je zvala iz nemškega prestavljena slovenska igra, ki je v nedeljo mnogo občinstva privabila v gledališče. Igra sama po sebi je navaden „gelegenheitsstück“, ki je bil v glavnih rolah dobro igran, v nekaterih ga je soufler prve gosle godel. Ker je policija prepovedala Rusko himno peti, so naši pevci peli iz čitalnice slavno znano Zajčevo pesem „V boj“. Nadjamo se, da zarad te Ljubljanske prepovedi ne bo Gorčakov v prihodnji konferenci povzdignil kake pritožbe o sovraštvu Avstrije do Rusije!

— (Vabilo k udeležbi milodarne loterije s 1000 večidel veliko vrednimi dobitki.) Podpisani je prejel po visoko spoštovanem državnem poslancu naše stranke, dekanu pl. Pflügel-nu sledeče pismo: „Zopet je ljudomila katoliška naprava v nevarnosti, da po udarcih sedanjega časa propade. Te naprave blagi namen je, mlade ženske pösle v svoje varstvo jemati, da se čedno izrejšajo in one, ki so pravo pot zgrešile, zopet na pravo pot spravijo, onemoglim starejim pöslom pa se pribežališče odpre. Ta po večletnih dobrodejnih izkušnjah dobro znana naprava je v Lincu in se imenuje „Marijina naprava“. („Marien-Anstalt; Institut zur Bildung, zum Schutze und Versorgung weiblicher Dienstboten und Asyl für alte und erwerbsunfähige.“) Da se za človeštvu toliki koristni napravi zagotovi trdno stališče, smo se podpisani združili v odbor in osnovali loterijo z dragocenimi dobitki, katerim so celó presvitli cesar, cesarica in drugi iz cesarjeve rodovine darove dodali, tako, da moremo reči, da morebiti takih dobitkov, kakor je prvih 300, še nobena loterija občinstvu ni ponudila. Udano podpisani usojamo si, Vam velečastiti gospod, poslati nekoliko sreček z vljudno prošnjo, da po cenjenih „Novicah“ blagovolite vabiti njih naročnike in sicer svoje prijatelje in znance, naj se udeležijo milodarne loterije z nakupom srečk, katere ne stanejo več kot 50 krajc. ena.

V Lincu 6. marca 1878.

Za odbor:

grof Henrik Brandis, državni poslanec,
dekan Albert pl. Pflügel, državni poslanec,
Ivan Zeilberger, državni poslanec,
Karol Kettl, ravnatelj „Marijine naprave“.

To pismo izročujem po želji imenovanih gospodov iz srca rad „Novicam“ z nado, da milodarna naprava od ene strani, od druge dragoceni dobitki privabijo loteriji mnogo deležnikov. Da pa zvedó, kaj utegnejo dobiti za 50 kr., naštejemo le nekatere dobitke, katerih večina so zlate ali sreberne reči, pa tudi drugo blagó velike vrednosti, na priliko: celo sreberno namizje (servis), ki

je darilo presv. cesarice, zlate ure, zlate verižice, cela hišna oprava za doto (postelja, omara, zofa, stoli itd.) slike z zlatimi okvirji, fino platno itd. Srečkanje je 1. maja. — Kdor tedaj želi eno ali več sreček (lozov), naj se z besedo ali pismom, kateremu priloži denar, kmalu obrne do mene.

Dr. Jan. Bleiweis.

— (Naznanilo.) Ker se je za znanstveni časopis „Matice Slovenske“ premalo naročnikov oglasilo, je odbor po izrazeni želji poslednjega občnega zbora ukrenil, da se ta časopis ne bode izdajal. Zato tiste gosp. naročnike na imenovani časopis, ki so (kar je natanko vpisano) v ta namen poslali že kaj naročnine, vljudno prosimo, naj tajništvu blagovoljno naznajo, kaj naj se stori s poslanimi novci: ali naj se (naročnikom, ki so tudi udje „Matice“) vštejejo k Matičini letnini, ali naj se obrnejo kako drugače (morda za Matičine knjige in zemljevide), ali naj se lastniku naravnost vrnejo. Tajništvo „Matice Slovenske“.

Še enkrat opominjamo naročnike Ruskega lanú, naj ne odlašajo dalje po-nj priti v pisarnico družbe kmetijske.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — 8. dne t. m. je nadvojvoda Franc Karol, oče Nje Veličanstva cesarja, umrl v 76. letu svoje starosti. Ljubeč mirno življenje se je po odstopu cesarja Ferdinanda odpovedal cesarskemu prestolu na korist svojega sina, sedaj vladajočega cesarja Franc Jožefa. Ranjki je bil velik dobrotnik posebno siromakom in je poleti najraje živel zunaj Dunaja v Išel-nu, kjer so ga gospöda in kmet svojega „očeta“ imenovali.

— Delegaciji ste pričeli svoje obravnave 9. dne t. m. in z njimi se imajo rešiti velika vprašanja, ki segajo ne le v notranje zadeve, ampak tudi v vna-njo politiko Avstrije. V soboto je grof Andrassy odborom Ogerske in Avstrijske delegacije razložil svoje postopanje o zadevah Rusko-turške vojske. Govoril je mož prav veliko, povedal pa vendar nič; v nobeni stvari ni odkril svojih namer, nič ni rekel o Bosni, Srbiji, Bulgariji, Dardanelih in o ničemur, kar se tiče rešitve Turških homatij. Vsaka deseta beseda je bila o Avstrijskih „interesih“, kateri pa so ti interesi, ni besedice črhnil. — 11. dne t. m. pa je vendar v budgetnem odboru Avstrijske delegacije rekel: **Bosne zasedi ne misli vlada; pred kongresom ne bode mobilizacije.** V pododboru Ogerske delegacije pa je Andrassy razkladal Avstrijsko-ogerske interese, kaj sme in kaj ne sme se zgoditi na Turškem. Al to, kar je v tej seji povedal, mora ostati še skrivno; časniki le to poročajo, da je velik vtisek naredilo na pričujoče. — Strah pa obhaja vse lojalne Avstrijane o namerah Andrassyeve politike, če je res, kar danes časniki pripovedujejo, da se vkljub sklenjenega miru Turčija na novo oborožuje in da misli svojo armado poslati — v Bosno. Ako se to zgodi, zgodi se to le z dovoljenjem Rusije. Rusija po sedanjem vedenji Avstrije jej ne zaupa nič, marveč v njem vidi vedno sovraštvo do Rusije, zato jej je ljubše, če Turčija zasede Bosno in Hercegovino, kakor Avstrija. Al kaj bode vsega tega nasledek? Bosna in Hercegovina ste Avstriji živo potrebni; če ju ne dobi po Magjarski politiki, zgubi Avstrija na novo veliko veljave svoje v koncertu Evropskem! — Konferenca o Rusko-turških zadevah se ima začeti zadnji dan t. m. v Berlinu; vlada nemška je že razposlala drugim velikim vladam poziv v konferenco.